

ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕ

ӘСЕР ЕТУГЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ РҰҚСАТ АЛУҒА АРНАЛҒАН
МАТЕРИАЛДАРҒА ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕ: ТОБЕАРАЛ КЕН ОРНЫНДА
ЖОБАЛЫҚ ТЕРЕҢДІГІ 750 (±250)М №№ Г-66, Г-67 ТІК ПАЙДАЛАНУ
ҰҢҒЫМАЛАРЫН ЖӘНЕ №№ Р1, Р2, Р3, Р4 ТІК ПАЙДАЛАНУ РЕЗЕРВТІК
ҰҢҒЫМАЛАРЫН САЛУҒА АРНАЛҒАН ТОПТЫҚ ТЕХНИКАЛЫҚ ЖОБАҒА ҚОҚБ

1. Болжалды қызмет орнының сипаттамасы, оның шекаралары бейнеленген жоспар

Әкімшілік жағынан Тобеарал кен орны Атырау облысы Құрманғазы ауданының құрамына кіреді. "Тобеарал" кен орны Құрманғазы аудан орталығынан солтүстік-шығысқа қарай 40 км және Атырау қаласынан батысқа қарай 220 км жерде орналасқан. Оңтүстікке қарай 1,5 км қашықтықта Атырау – Астрахань темір және автомобиль жолдары өтеді.

Кен орнының өндірістік алаңын электр энергиясымен қоректендіру үшін төмен вольтты ЭБЖ-200 жүргізілді, алаңдарда электр энергиясының авариялық көздері ретінде стационарлық дизельді электр станциялары қабылданды.

Өнеркәсіптік аймақтардың, ормандардың, ауыл шаруашылығы алқаптарының, көлік магистральдарының, қоныстану аумақтарының, демалыс аймақтарының, қорықтардың аумақтарының, ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың, мұражайлардың, сәулет ескерткіштерінің, санаторийлердің, демалыс үйлерінің қаралатын аумағында жоқ.

Ауданның климаты күрт континенталды, ауа температурасының қыста минус 18-20°C-тан жазда плюс 40-45°C-қа дейінгі үлкен ауытқуларымен сипатталады. Орташа жылдық ауа температурасы плюс 7°C тан плюс 8°C қа дейін өзгереді. Жылдың ең ыстық айы-шілде, ең суық – қаңтар.

Жел режимі-көбінесе ауданның климаттық ерекшеліктерімен анықталады. Соңғы 12 жылда ауданда Шығыс және батыс желдері басым болды, олардың қайталануы сәйкесінше 19,1% және 15,0% құрайды. Оңтүстік-шығыс және оңтүстік-батыс желдерінің қайталануы сәйкесінше 13,7% және 14,0% құрайды. Қалған бағыттардағы желдердің қайталануы 6,4÷12,2 құрайды%.

Флора аз, негізінен жабайы көпжылдық құрғақшылыққа төзімді шөптермен ұсынылған. Топырақ арасында биургун мен жусан өсетін сортаңдар мен сортаңдар басым. Ауданның шығыс бөлігінде дәнді өсімдіктері бар құмды топырақтар дамыған – (Кия, житняк, типчак және т. б.).

Топырақтың тұздылығына және суару жүйелерінің болмауына байланысты жер учаскелерінде ауылшаруашылық дақылдары өсірілмейді. Жерлер ішінара жайылымға жарамды, әсіресе аңғарларда Кигач, жайылмалы-шалғынды топырақтар кездесетін жерде. Су тасқыны кезеңінде малды суару өзендерден, құрғақшылық кезеңінде аудан аумағы бойынша шашыраңқы ұсақ ұңғымалар мен ұңғымалардан жүзеге асырылады.

Жануарлар әлемі шөлейт-дала аймағына тән: әр түрлі тұқымдастардың кеміргіштерімен, дала және теңіз құстарымен (бүркіттер, үйректер, пеликандар, дала қарақұйрықтары, кекіліктер және т. б.) көп. Ауданда акбөкендердің шағын табындары мекендейді, олар жылдың су тасқыны кезеңінде Қиғаш өзеніне су құятын жерге барады. Бауырымен жорғалаушылардан кесірткелер мен жыландардың әртүрлі түрлері кездеседі, ірі жыртқыштардан-түлкілер мен Дала қасқырлары, олардың популяциясы жақында айтарлықтай өсті.

Ауаның орташа жылдық температурасы + 5,5°C, жазда +35-40°C, қыста-33-45°C. Жауын шашынның жылдық орташа мөлшері 237 мм. Топырақтың максималды қату тереңдігі-1,50 м. Жылыту кезеңінің ұзақтығы жылына 189 күн. Жылдың қысқы кезеңінің ұзақтығы-151 күн. Желдің басым бағытының азимуты-солтүстік-шығыс, солтүстік-батыс. Желдің ең жоғары жылдамдығы-20 м/с.

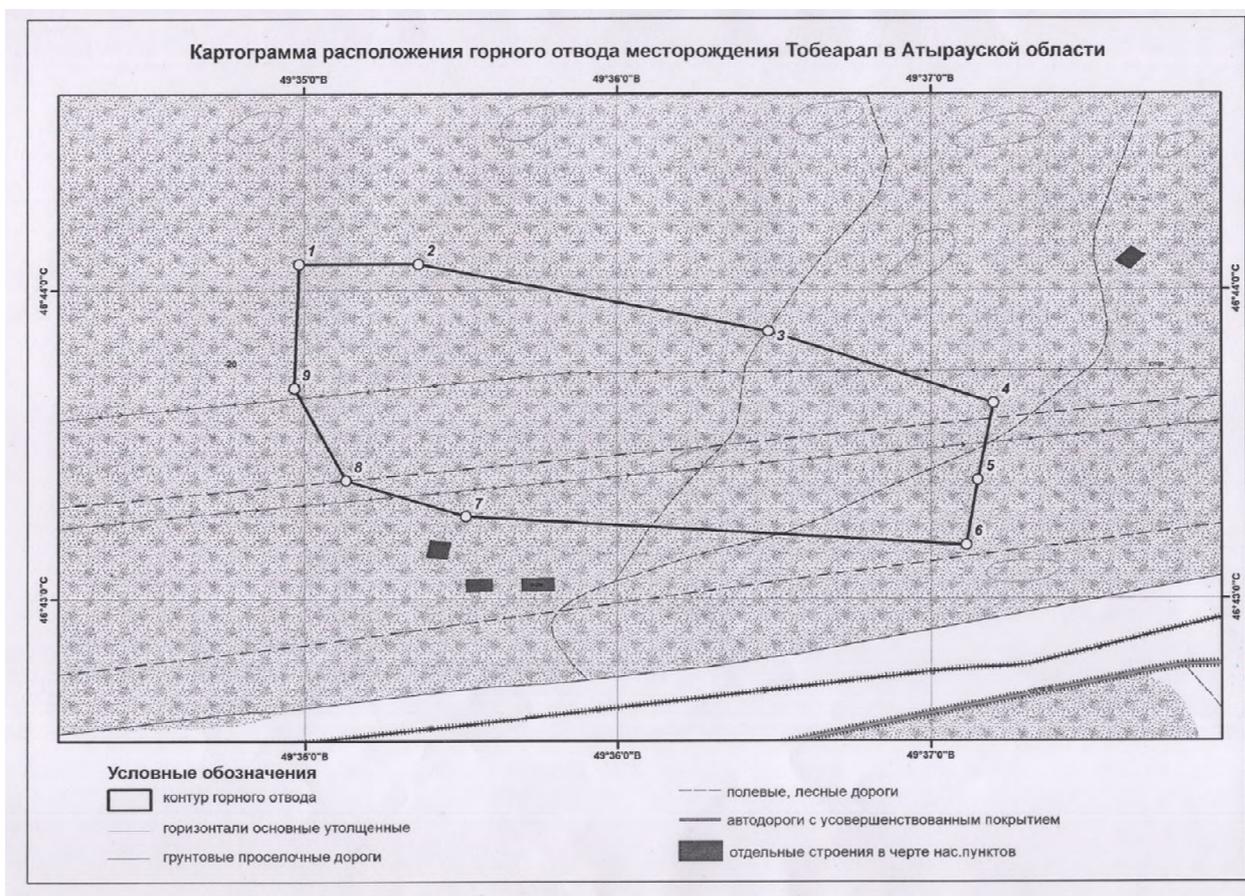
Жер бедері оңтүстік-батыс бағытта қуыс батып бара жатқан әлсіз төбелі Үстірт. Жер бедері Батпақты емес, сортаңдар, құмдар бар. Қар жамылғысының қалыңдығы 25-50 см,

топырақ қабаты 15 см. Аймақтың өсімдік жамылғысы сирек, шөлейт типті (жусан, тікенек). Топырақ санаты-екінші.

Таблица 1.1 Тобеарал кен орнының тау кен бұру бұрыштық нүктелерінің координаттары

Угловые Точки №/№	Координаты угловых точек					
	Северная широта			Восточная долгота		
	гр.	мин	сек.	гр.	мин	сек.
1	46	44	5	49	34	59
2	46	44	5	49	35	22
3	46	43	52	49	36	29
4	46	43	38	49	37	12
5	46	43	23	49	37	9
6	46	43	10,42	49	37	6,78
7	46	43	16	49	35	31
8	46	43	23	49	35	8
9	46	43	41	49	34	58

Жер қойнауы учаскесінің ауданы (Тау бөгеті) – 3,436 (үш бүтін төрт жүз отыз алты мыңыншы) км² құрайды. Жер қойнауы учаскесінің тереңдігі-минус 750 м.

Сурет. 1. – Тау-кен бөледің картограммасы

Сурет. 4.– Сынақ кезінде ластаушы заттар шығарындыларының көздері жазылған "Тобеарал Ойл" ЖШС Тобеарал кен орны аумағының орналасу картасы схемасы

2. Жоспарланған қызметтің қысқаша сипаттамасы

Оңайлатылған тәртіп бойынша экологиялық бағалау ҚР Экологиялық кодексіне сәйкес қоршаған ортаға әсерді міндетті бағалауға жатпайтын, көзделіп отырған және жүзеге асырылатын қызмет үшін, көзделіп отырған қызмет бойынша жобалау құжаттамасының құрамында "қоршаған ортаны қорғау" бөлімін әзірлеу кезінде және қоршаған ортаға әсер ету туралы декларацияны дайындау кезінде жүргізіледі. ҚР Экологиялық кодексінің 1-қосымшасының 2-бөліміне сәйкес "Тобеарал Ойл" ЖШС компаниясының қызмет түрі 1 1-тармақтың 2.1-тармағына жатады. Энергетика: 2. Жер қойнауын пайдалану: 2.1. көмірсутектерді барлау және өндіру;

Жоспарланған қызмет: Тобеарал кен орнында жобалық тереңдігі 750 (± 250) м №№ Г-66, Г-67 тік пайдалану ұңғымаларын және №№ Р1, Р2, Р3, Р4 тік пайдалану резервтік ұңғымаларын салуға арналған топтық техникалық жоба.

Бұрғылау мақсаты: - көмірсутек шикізатын өндіру

Жобалық тереңдігі: тігінен-750 м (± 250)

Жоба көкжиегі: - J2, T

Осы жобада көзделеді:

Ұңғымалардың құрылысы:

Бағыт \varnothing 323,9 мм	0 – 50 м
Өткізгіш \varnothing 244,5 мм	0 – 250 м
Пайдалану бағанасы \varnothing 168,3 мм	0 – 750 м

3. Әсерлерді, табиғи компоненттерді және өзге де объектілерді қоса алғанда, қоршаған ортаға қызметтің елеулі өзгерістерінің қысқаша сипаттамасы

Атмосфераның химиялық ластануының болжамды шоғырлануын, атмосфералық ауадағы ластаушы заттардың жер бетіндегі концентрацияларының таралуын есептеу нәтижелерін, адамдардың өмірі мен денсаулығына елеулі әсер етуді, олардың өмір сүру жағдайларын және жобаланатын жұмыстарды жүзеге асыру кезінде қызмет көрсетпейтін болады. Учаскенің аумағы ауданның биоәртүрлілігіне әсер ететін қоныстану аймақтарынан едәуір қашықтықта орналасқандығына байланысты (оның ішінде өсімдіктер мен жануарлар дүниесі, генетикалық ресурстар, өсімдіктер мен жабайы жануарлардың табиғи ареалдары, жабайы жануарлардың көші-қон жолдары, экожүйелер) көрсетілмейді. Кәсіпорынның атмосфералық ауаға химиялық әсер етуі нәтижесінде қарастырылып отырған аумаққа іргелес орналасқан техногендік бұзылған жерлерге айтарлықтай әсер етпейді. Жерді алып қою көзделмейді.

Өндірістік қызмет нәтижесінде жер үсті және жер асты суларына әсер етпейді. Ағынды суларды ағызу қарастырылмаған.

Атмосфералық ауаға әсер ету кәсіпорын шығарындыларының көздерімен, сондай-ақ аз дәрежеде дыбыс қысымының көздерімен әсер ету аймағында болады. Кәсіпорында шекті шығарындылар мониторингін және атмосфералық ауаға әсер ету мониторингін ұйымдастыру оның сапасының экологиялық нормативтерін, сапаның нысаналы көрсеткіштерін, ал олар болмаған кезде оған әсер етудің болжамды қауіпсіз деңгейлерін бұзу тәуекелдерін алдын алуға мүмкіндік береді.

Жоспарланған жұмыстар ауданында тарихи-мәдени мұра объектілері (оның ішінде сәулет және археологиялық) жоқ.

4. Эмиссиялардың шекті сандық және сапалық көрсеткіштері, қоршаған ортаға физикалық әсер ету туралы ақпарат, қалдықтардың жиналуының шекті мөлшері, сондай-ақ егер ол көзделіп отырған қызмет шеңберінде жоспарланса, оларды көму туралы ақпарат.

Жоспарланған қызметтің атмосфералық ауаға әсері ауа сапасына қойылатын заңнамалық және нормативтік талаптарға сәйкестік тұрғысынан бағаланады. Зиянды заттардың шығарындыларын есептеу талаптарға, әдістемелер жинағына сәйкес жүргізілді.

Жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде ластаушы ингредиенттер келесі компоненттер болуы мүмкін: Темір (II, III) оксидтер (темірге есептегенде) (темір триоксиді, темір оксиді) (274); Марганец және оның қосылыстары (марганец (IV) оксиді бойынша) (327); Азот (IV) диоксиді (азот диоксиді) (4); Азот (II) оксиді (азот оксиді) (6); Көміртек (күйе, қара көміртек) (583); Күкірт диоксиді (күкірт ангидридi, күкірт газы, күкірт (IV) оксиді) (516); Күкіртсутек (Дигидросульфид) (518); Көміртек оксиді (көміртегі тотығы, көміртегі тотығы) (584); Фторлы газ тәрізді қосылыстар / фторға қайта есептегенде/ (617); Метан (727*); шекті C1-C5 көмірсутектерінің қоспасы (1502*); шекті C6-C10 көмірсутектерінің қоспасы (1503*); Бензол (64); Диметилбензол (О-, М-, Р - изомерлер қоспасы) (203); Метилбензол (349); Бензин / а / пирен (3,4-бензин) (54); Формальдегид (Метанал) (609); C12-19 / С / қайта есептегенде алкандар (C12-C19 шекті көмірсутектер (С қайта есептегенде); Еріткіш РПК-265П) (10); және и т.б.

Стационарлық ластану көздері жүргізген есептік деректер бойынша атмосфералық ауаға ластаушы заттардың мынадай мөлшері шығарылатын болады:

Құрылыс-монтаждау және бұрғылауға дайындық жұмыстарының кезеңі

1 Ұңғыма	32,481418 г/с.	14,26935594 т/ж.
2026 жыл - 2 тік пайдалану ұңғымалары.№№Г-66,Г-67	64,96284 г/с.	28,53871 т/ж.
2027 жыл - 2 резервтік ұңғымалар №№ Р1, Р2	64,96284 г/с.	28,53871 т/ж.
2028 жыл - 2 резервтік ұңғымалар №№ Р3, Р4	64,96284 г/с.	28,53871 т/ж.

Сынақ кезеңі

1 Ұңғыма	5,3327129 г/с.	0,790729713 т/ж.
2026 жыл - 2 тік пайдалану ұңғымалары. №№ Г-66, Г-67	10,66543 г/с.	1,581459 т/ж.
2027 жыл - 2 резервтік ұңғымалар №№ Р1, Р2	10,66543 г/с.	1,581459 т/ж.
2028 жыл - 2 резервтік ұңғымалар №№ Р3, Р4	10,66543 г/с.	1,581459 т/ж.

Көзделіп отырған қызмет шеңберінде ластауыштардың шығарындылары мен тасымалдарының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

Өндіріс және тұтыну қалдықтарының ықтимал түрлері мен сипаттамалары

Қалдықтардың жіктелуі және түзілу көлемі

№ п/п	Қалдықтардың түрі	Қалдықтар коды	Қауіп деңгейі
құрылыс-монтаждау және бұрғылауға дайындық жұмыстарының кезеңі			
1	Бұрғылау шламы	010505*	Қауіпті қалдықтар
2	Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	010505*	Қауіпті қалдықтар
3	Майланған шүберек	150202*	Қауіпті қалдықтар
4	Майланған сүзгілер	16 01 07*	Қауіпті қалдықтар
5	Дизель-электр станциялары бойынша пайдаланылған май	13 02 06*	Қауіпті қалдықтар
6	Құрамында қауіпті заттар бар топырақ пен тастар	17 05 03*	Қауіпті қалдықтар
7	Металл сынықтары	020110	Қауіпті емес қалдықтар
8	Электродтардың өртенуі	120113	Қауіпті емес қалдықтар
9	Аралас коммуналдық қалдықтар (Қатты тұрмыстық қалдықтар)	200108	Қауіпті емес қалдықтар
10	Құрылыс қалдықтары	17 09 04	Қауіпті емес қалдықтар
11	Пайдаланылған шиналар	16 01 03	Қауіпті емес қалдықтар
12	Резеңке техникалық қалдықтар	19 12 04	Қауіпті емес қалдықтар
ұңғымаларды сынау кезеңі			
1	Люминесценті шамдар	20 01 21*	Қауіпті қалдықтар
2	Мұнай шламы	010505*	Қауіпті қалдықтар
3	Майланған шүберек	150202*	Қауіпті қалдықтар
4	Майланған сүзгілер	16 01 07*	Қауіпті қалдықтар
5	Пайдаланылған жұмыс киімдері	150202	Қауіпті қалдықтар
6	Автокөлік жуу шламы	170503*	Қауіпті қалдықтар
7	Пайдаланылған майлар	13 02 08*	Қауіпті қалдықтар
8	Пайдаланылған контейнер	15 01 10 *	Қауіпті қалдықтар
9	Қайта зарядталатын бағараялар	20 01 33*	Қауіпті қалдықтар
10	Аралас коммуналдық қалдықтар (Қатты тұрмыстық қалдықтар)	200108	Қауіпті емес қалдықтар

Қалдықтарды жинақтау лимиттері

Тобеарал кен орнында бұрғылауға дайындық және құрылыс-монтаждау жұмыстары кезеңінде					
Қалдықтардың атауы	Қолданыстағы жағдайға жинақталған қалдықтардың көлемі, тонн/жыл	Жинақтау лимиті, тонн/жыл			
		1 ұңғ шығарындылар	2026 жылы №№ Г- 66, Г-67 ұңғ шығарындылар.	2027 жылы №№ Р1, Р2 ұңғ шығарындылар.	2028 жылы №№ Р3, Р4 2 ұңғ шығарындылар.
1	2	3	4	5	6
Барлығы	-	548,6316	1097,263	1097,263	1097,263
оның ішінде өндіріс қалдықтары	-	547,8746	1095,749	1095,749	1095,749
тұтыну қалдықтарын	-	0,757	1,514	1,514	1,514

Қауіпті қалдықтар					
Бұрғылау шламы	-	258,8261	517,6522	517,6522	517,6522
Пайдаланылған бұрғылау ерітіндісі	-	238,1357	476,2714	476,2714	476,2714
Майланған шүберек	-	0,1524	0,3048	0,3048	0,3048
Майланған сүзгілер	-	0,123	0,246	0,246	0,246
Дизель-электр станциялары бойынша пайдаланылған май	-	3,065005	6,13001	6,13001	6,13001
Құрамында қауіпті заттар бар топырақ пен тастар	-	30,0	60,0	60,0	60,0
Қауіпті емес қалдықтар					
Металл сынықтары	-	0,7584	1,5168	1,5168	1,5168
Электродтардың өртенуі	-	0,0075	0,015	0,015	0,015
Аралас коммуналдық қалдықтар (Қатты тұрмыстық қалдықтар)	-	0,757	1,514	1,514	1,514
Құрылыс қалдықтары	-	10,0	20,0	20,0	20,0
Пайдаланылған шиналар	-	6,583	13,166	13,166	13,166
Резеңке техникалық қалдықтар	-	0,2235	0,447	0,447	0,447
Айна қалдықтары					

Қалдықтарды жинақтау лимиттері					
Тобеарал кен орнында ұңғымаларды сынау кезеңінде					
Қалдықтардың атауы	Қолданыстағы жағдайға жинақталған қалдықтардың көлемі, тонн/жыл	Жинақтау лимиті, тонн/жыл			
		1 ұңғ шығарындылар	2026 жылы №№ Г- 66, Г-67 ұңғ шығарындылар.	2027 жылы №№ Р1, Р2 ұңғ шығарындылар.	2028 жылы №№ Р3, Р4 2 ұңғ шығарындылар.
1	2	3	4	5	6
Барлығы	-	27,25083	54,50166	54,50166	54,50166
оның ішінде өндіріс қалдықтары	-	27,19583	54,39166	54,39166	54,39166
тұтыну қалдықтарын	-	0,055	0,11	0,11	0,11
Қауіпті қалдықтар					
Люминесценті шамдар	-	0,00003	0,00006	0,00006	0,00006
Мұнай шламы	-	24,535	49,07	49,07	49,07
Майланған шүберек	-	0,127	0,254	0,254	0,254
Майланған сүзгілер	-	0,021	0,042	0,042	0,042
Пайдаланылған жұмыс киімдері	-	0,25	0,5	0,5	0,5
Автокөлік жуу шламы	-	0,1248	0,2496	0,2496	0,2496
Пайдаланылған майлар	-	0,32	0,64	0,64	0,64

Пайдаланылған контейнер	-	1,65	3,3	3,3	3,3
Қайта зарядталатын батареялар	-	0,168	0,336	0,336	0,336
Қауіпті емес қалдықтар					
Аралас коммуналдық қалдықтар (Қатты тұрмыстық қалдықтар)	-	0,055	0,11	0,11	0,11
Айна қалдықтары					

Ластауыштардың шығарындылары мен тасымалының тіркелімін жүргізу қағидаларында белгіленген шекті мәндерден асып кету жоспарланбайды.

5. Авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың туындау ықтималдығы туралы, қоршаған ортаға ықтимал елеулі зиянды әсерлер туралы, авариялар мен қауіпті табиғи құбылыстардың алдын алу және олардың зардаптарын жою жөніндегі шаралар туралы, халықты хабардар етуді қоса алғанда, ақпарат

Жобалау жұмыстарын жүргізу кезінде жер қойнауын пайдалану жөніндегі операцияларды жүргізу кезіндегі талаптар қоршаған ортаны қорғауға бағытталған ҚР Экологиялық Кодексінің 397 бабына сәйкес көзделген. Сондай-ақ Экологиялық кодекстің 238-бабының 2-тармағына сәйкес талаптар ескерілді.

1. Атмосфералық ауаны қорғау:

- 1) жер қойнауын пайдалану объектілерінде және құрылыс алаңдарында, оның ішінде кәсіпшілік жолдарында шаңды басу бойынша жұмыстар жүргізу;
- 2) стационарлық және жылжымалы көздерден ластаушы заттар шығарындыларының алдын алу және азайту жөніндегі іс-шараларды орындау;

2. Су объектілерін қорғау:

- 1) ұңғымаларды игеру және кейіннен пайдалану, сондай-ақ өндіріс қалдықтары мен сарқынды суларды кәдеге жарату кезінде мұнай, су және газдың қабатаралық ағындары салдарынан жер асты суларының ластануын болдырмауға бағытталған іс-шараларды жүргізу.

3. Жағалау және су экожүйелеріне әсер етуден қорғау:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған.

4. Жерді қорғау:

- 1) жердің антропогендік қызметі нәтижесінде бұзылған және ластанған тозған аумақтарды қалпына келтіру: топырақтың құнарлылығын және жердің басқа да пайдалы қасиеттерін қалпына келтіру, молықтыру және арттыру, оны шаруашылық айналымға уақтылы тарту, жердің бұзылуына байланысты жұмыстарды жүргізу кезінде топырақтың құнарлы қабатын алу, сақтау және пайдалану;

5. Жер қойнауын қорғау:

- 1) жер қойнауын пайдалану жөніндегі жұмыстарды жүргізу кезінде жер қойнауының ластануын болдырмау жөніндегі іс-шараларды енгізу;

6. Жануарлар мен өсімдіктер әлемін қорғау:

- 1) әкімшілік-аумақтық бірліктердің аумақтарын көгалдандыру, кәсіпорындардың аумақтарында және босатылатын аумақтарда, шөлейттенуге және басқа да қолайсыз экологиялық факторларға бейім жерлерде жасыл желектер, екпелер алаңдарын ұлғайту;
- 2) Тұрғын үй құрылысы жағынан ағаш-бұталы екпелердің жолағын міндетті түрде ұйымдастыра отырып, тиісті қауіптілік сыныбы үшін алаңның көрсетілген пайызынан кем емес санитариялық-қорғау аймағын көгалдандыруды көздеу, СҚА алаңын көгалдандырудың көрсетілген үлес салмағын орындау мүмкін болмаған кезде (объектілермен тығыз құрылыс салу кезінде, сондай-ақ объектіні елді мекендерден алыста, шөлді және шөлейтті жерлерде орналастыру кезінде), жергілікті атқарушы органдармен

келісім бойынша құрылыс салудан бос аумақтарды және жақын елді мекендердің аумақтарын көгалдандыруға жол беріледі, СҚА жобасында міндетті негіздемемен.

7. Қалдықтарды өңдеу:

1) иесіз қалдықтарды және тарихи ластануларды жою, олардың одан әрі пайда болуына жол бермеу, өндірістік, қатты тұрмыстық және басқа да қалдықтармен ластану нәтижесінде бұзылған жерлерді уақтылы рекультивациялауды жүргізу жөніндегі іс-шараларды жүргізу;

8. Радиациялық, биологиялық және химиялық қауіпсіздік:

1) қоршаған орта объектілерінің радиоактивті ластануын анықтау мақсатында аумақтарға Радиозэкологиялық зерттеулер жүргізу;

9. Басқару жүйелерін және ең жақсы қауіпсіз технологияларды енгізу:

Жұмыс шеңберіндегі іс-шаралар қарастырылмаған;

10. Ғылыми-зерттеу, іздестіру және басқа да әзірлемелер:

1) қоршаған ортаның фондық жай-күйін анықтау үшін экологиялық зерттеулер жүргізу, өнеркәсіптік қызметтің экожүйеге ықтимал теріс әсерін анықтау және қоршаған ортаның ластануын төмендету жөніндегі бағдарламалар мен іс-шаралар жоспарларын әзірлеу;

Экологиялық тәуекелді төмендету жөніндегі іс-шаралар

Апат қаупін бағалау үнемі қажет, өйткені оның пайда болуы тек жобалық параметрлерге ғана емес, сонымен қатар ағымдағы жағдайға, басқару шешімдерінің үйлесіміне, процестің параметрлеріне, жабдықтың күйіне және персоналдың дайындық деңгейіне, сыртқы жағдайларға байланысты. Апаттың алдын алу процесті үнемі бақылау және тәуекелді болжау арқылы мүмкін болады.

Сайтта құрылыс жүргізу кезінде жұмысшы персонал мен жергілікті халықтың қауіпсіздігін және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз етуде ережелер, нормативтер, нұсқаулықтар мен стандарттар жүйесі маңызды рөл атқарады, оларды компания мен мердігерлердің басшылары мен барлық қызметкерлері міндетті түрде орындайды. Жұмыстарды жүргізу кезінде еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау техникасы қағидаларына сәйкес талап етілетін жабдықтардың барлық түрлерін монтаждауға, тексеруге және техникалық қызмет көрсетуге, персоналды оқытуға және практикалық сабақтар өткізуге назар аудару қажет.

Апаттарды жоюға көп уақыт пен қаражат жұмсалады. Апатты жоюдан гөрі оның алдын алу оңайырақ. Сондықтан жоспарланған жұмыстарды жүргізу кезінде апаттардың алдын алуға басымдық беру қажет, атап айтқанда:

- мұнай құбырларын, түсіру желілерін, сарқынды коллекторларды, осьтік коллекторларды уақтылы жөндеу;
- Бұрғылау жабдығының астындағы топырақты гидрооқшаулау жөніндегі шараларды жүзеге асыру;
 - химиялық реагенттер мен бұрғылау ерітінділерінің қорлары металл ыдыстарда, бұрғылауға арналған материалдар-арнайы қоймалардағы бетон алаңдарында сақталуы тиіс;
 - центрифуга көмегімен бұрғылау ерітіндісі мен ағынды сулардан қатты фаза мен шламды бөлу, улы шламдарды, басқа да қалдықтарды бейтараптандыру және оларды тасымалдау;
 - дайындау зауытында бұрғылау ерітіндісін регенерациялау, бұрғылауда Ағынды суларды қайта пайдалану;
 - электр жетегіндегі бұрғылау қондырғыларымен пайдалану ұңғымаларын бұрғылау;
 - ұңғымалар өнімінің жалпы шығарындыларын азайту;
 - бұзылған жерлерді рекультивациялауды, оның ішінде үлгілік жобаға сәйкес жүргізу;
 - әзірленген көлік схемасына сәйкес көлік құралдарының қозғалысын қамтамасыз ету.

Қабылданған жобалық шешімдер авариялық жағдайлардың туындау ықтималдығын азайту үшін жеткілікті деп есептейміз.

Учаскені пайдалану кезінде көзделген жобалау шешімдері сақталған кезде, сондай-ақ осы жобада ұсынылған барлық табиғат қорғау іс-шаралары орындалған жағдайда, көзделіп отырған қызметті іске асыру кезінде қоршаған орта компоненттеріне теріс әсер алынып тасталады.

6. Қоршаған ортаға әсерді бағалауды орындау барысында алынған ақпарат көздерінің тізімі:

- 1 Қазақстан Республикасының экология кодексі, Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Кодексі.
- 2 Қазақстан Республикасының Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы кодексі 2017 жылғы 27 желтоқсандағы № 125-VI ҚРЗ.
- 3 Қазақстан Республикасының Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы 2004 жылғы 9 шілдедегі N 593 Заңы
- 4 Қазақстан Республикасының 2025 жылғы 9 сәуірдегі № 178-VIII ҚРЗ Су кодексі.;
- 5 Қазақстан Республикасының 2003 жылғы 20 маусымдағы N 442 Жер кодексі.;
- 6 Қазақстан Республикасы Қоршаған ортаны қорғау министрінің Ұңғымаларды бұрғылаудан эмиссиялардың (өндіріс қалдықтары, сарқынды сулар бөлігінде) түзілу көлемдерін есептеу әдістемесін бекіту туралы 2012 жылғы 3 мамырдағы № 129-ө Бұйрығы
- 7 РНД 03.1.03.01-96. Өндіріс қалдықтарының түзілу және орналастыру көлемін нормалау тәртібі;
- 8 "Экологиялық бағалауды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 30 шілдедегі № 280 бұйрығына өзгерістер енгізу туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2021 жылғы 26 қазандағы № 424 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 27 қазанда № 24933 болып тіркелді
- 9 Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Әділет министрлігінде 2021 жылғы 9 тамызда № 23917 болып тіркелді
- 10 ҚР ҚОҚ министрінің 2008.04.18 №100-п бұйрығы. Стационарлық дизель қондырғыларынан атмосфераға ластаушы заттардың шығарындыларын есептеу әдістемесі. ;
- 11 РД 39-133-94. «Құрлықтағы мұнай мен газ ұңғымаларын салу кезінде қоршаған ортаны қорғау жөніндегі Нұсқаулық»;